

AİLE TUTUMLARI

Eğitimciler olarak bizler çocukların gelecekte uyumlu ve başarılı olabilmeleri için en sağlıklı eğitim yollarının geliştirilmesi çabası içindeyiz. Öğrenci eğitiminde ve çocuğa karşı doğru tutumların belirlenmesinde, biz öğretmenler tarafından çocuğun içinde bulunduğu aile ortamının özelliklerinin neler olduğunun bilinmesi çok önemlidir.

Neden Aile?

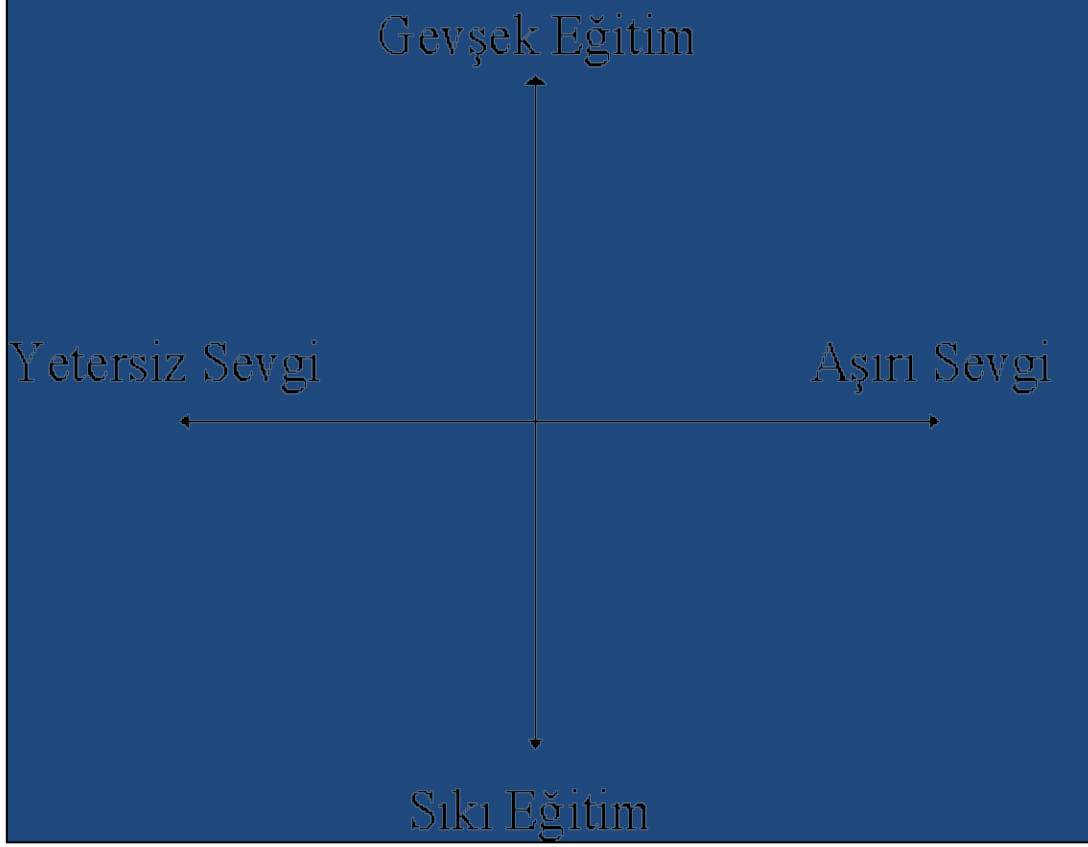
- ❖ Çocuğun yaşamını sağlıklı bir biçimde sürdürebilmesi,
  - ❖ Özgüveni yüksek bir birey olabilmesi,
  - ❖ Dış dünyaya açılabilmek için gereksinim duyduğu deneyimleri kazanabilmesi,
  - ❖ İnsan ilişkilerini kurma becerisine sahip olabilmesi,
  - ❖ Sorunlarına çözüm yolları bulabilmesi
- için temellerin atıldığı ilk ortam ailedir.

Anne Babaların, Çocuklarına Karşı Tavrılarını Etkileyen Başlıca Faktörler Nelerdir?

- ❖ Anne ve babanın zihinlerindeki çocuk modeli (hayali çocuk).
- ❖ Kendine güvenen anne ve babaların çocuk yetiştirmeleri, çocuklarını nasıl yetiştireceklerini bilmeyen, güvensiz ve kendilerini yetersiz hisseden anne babalara oranla daha başarılı ve olumludur,
- ❖ Anne ve babanın kendi çocukluk yıllarındaki deneyimleri.
- ❖ Aile içinde eşler arasındaki ilişkinin niteliği.

Ailenin çocuk yetiştirmedeki tutumunu ve çocuk yetiştirmeye ilgili sorunlarını anlamak için "aile tutum modeli" ni bilmek yararlı bir yaklaşımdır.

AİLE TUTUM MODELİ

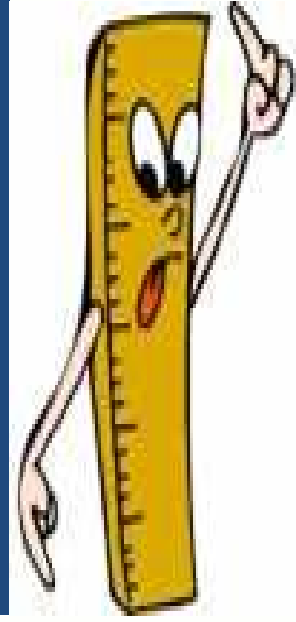
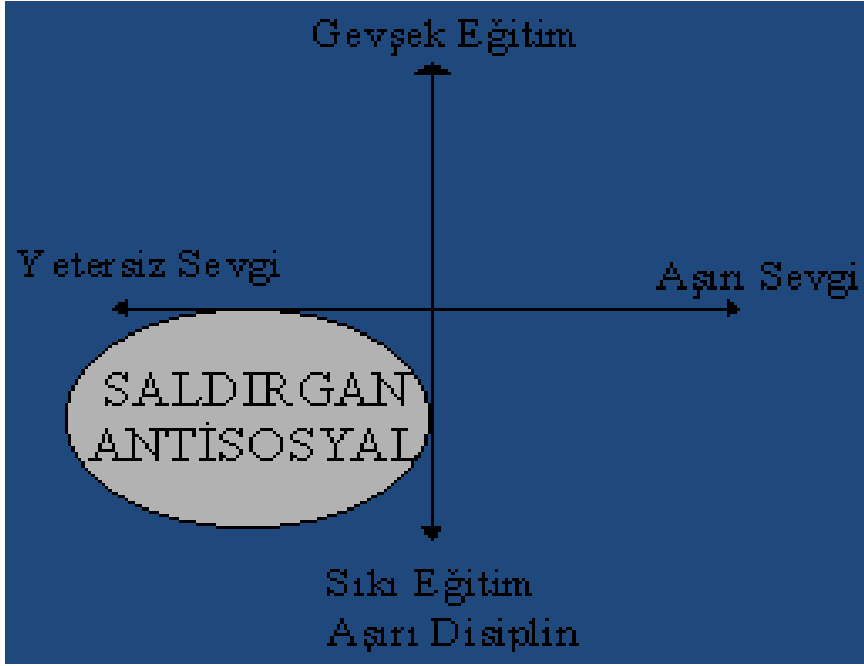
Sevgi: kabullenme, koruma, kollama ve sevecenlik gibi bütün olumlu duyguları içerir.

Eğitim ise; öğretilen her şeyi, verilen bilgileri, becerileri, yasakları, kuralları, inançları, değer yargılarını, görgü kurallarını ve insanın sosyalleşmesi için gerekli olan tüm toplumsal değerleri kapsar.

OLUMSUZ AİLE TUTUMLARI

Ailenin verdiği sevgi ya yetersiz ya da aşırı, eğitim ise gevşek ya da sıkı olmaktadır.

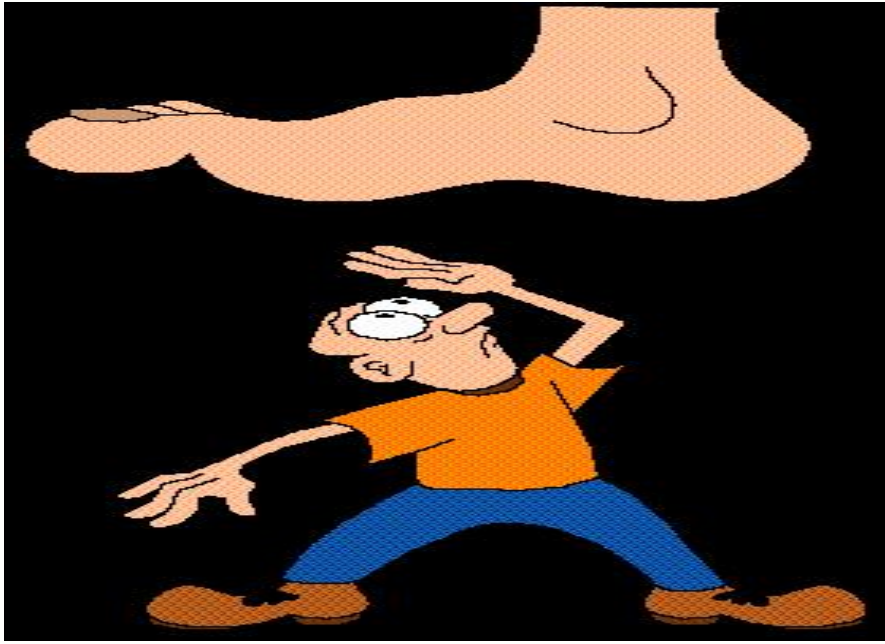
1. Aşırı Otoriter ve Reddedici Aile Tutumu

- ❖ Çocuğun bedensel ve ruhsal gereksinmelerini karşılamayacak kadar çocuğa karşı olumsuz duygular beslenilir.
- ❖ Çocuğa şefkat, sevgi, sıcaklık verilmez.
- ❖ Her yaptığı eleştirilir.
- ❖ Çocuğun iyi yönleri değil; olumsuz yönleri ortaya çıkarılır.
- ❖ Evde söz hakkı, özgürlük ve otorite anne babanıdır.
- ❖ Çocuğun yaptığı her şey göze batar ve çocuk sürekli ceza alır.
- ❖ Yaptıkları olumlu olsa da, ceza almak korkusu ile bunları söyleyemez.

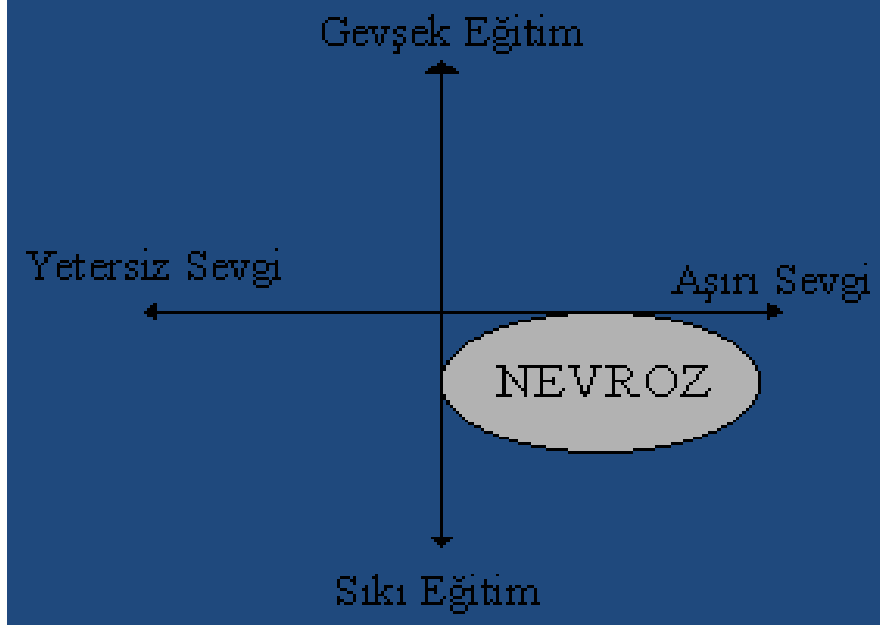
Aşırı Otoriter ve Reddedici Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

- ❖ Çocuğun özgüveni gelişmez.
- ❖ Pasif, silik, çekingen ve kolay etki altında kalan, kibar ve dürüst olmalarına karşın küskün, huysuz ve aşırı hassas bir yapıya sahip olabilmektedirler.
- ❖ Sürekli eleştirilme veya dayak çocuğun ruhsal yapısını bozar.

- ❖ Çocuk kolayca ağlamaya başlar.
- ❖ Arkadaşları ile uyumsuz ve kavgacı olabilir.
- ❖ İleri yaşlarda sıkıntılar karşısında dayanaksız ve çaresiz kalır.
- ❖ Bu çocuklar kötü muameleyle maruz kalmaktan korktukları için anne ve babaya karşı uysal olmaktadır. Fakat içten içe anne babaya karşı düşmanlık duyguları geliştirirler.
- ❖ Kendi dışındaki insanlarla yeterli iletişimi kuramadıkları için saldırganlığı kendisine yönlendirebilirler.
- ❖ Yeniliklere açık değildirler, yeni şeyler üretmeleri zordur.
- ❖ Sürekli kusurları aranan çocuk streslidir ve stresliyken hata yapma olasılığı artar.
- ❖ Hata yapan kişilere hoşgörüsüzdürler.

3. Aşırı Koruyucu Aile Tutumu

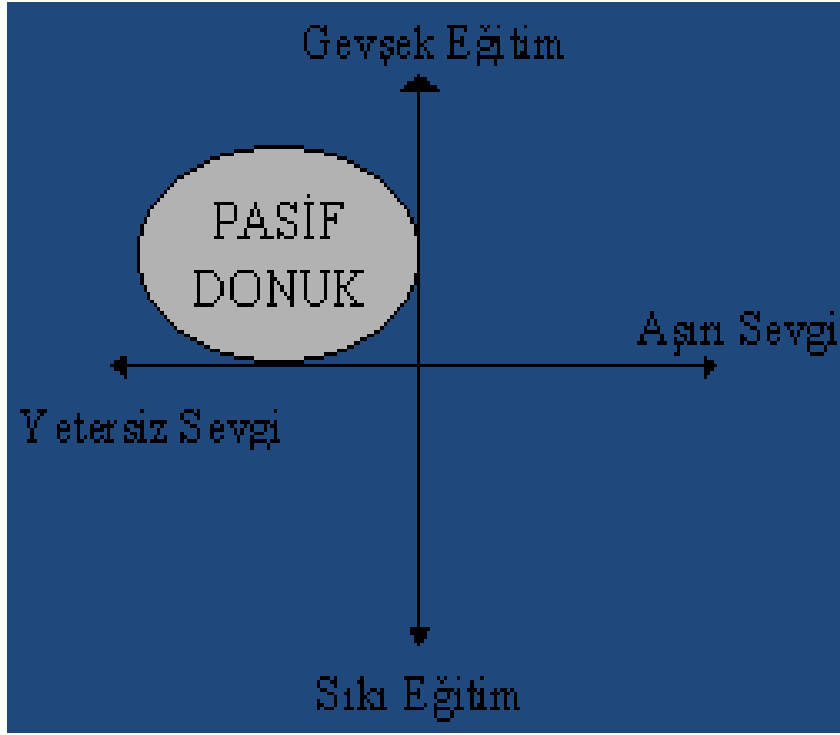

- ❖ Otoriter aile tipine çok benzer. Aralarındaki fark bu aile tipinde şefkat, koruma güdüsü disiplinin önünde gelir.
- ❖ Çocuğa gereğinden fazla özen ve kontrol gösterilir.
- ❖ Çocuğun kendi yapması gereken işler bile anne babalar tarafından yapılır.
- ❖ Kazandırmak istedikleri davranışları duygu sömürüsü ve aşırı şefkat yöntemini kullanarak geliştirirler.
- ❖ Çocuğa bir bebek gibi bakıldığı halde, kendisinden beklenenler çoktur.
- ❖ Hiçbir şey esirgenmez; özel dersler aldırılır, çeşitli olanaklar sağlanır. Buna karşılık çocuktan ileri düzeyde başarı beklenir.

Aşırı Koruyucu Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

- ❖ Çocuk aşırı duygusal olur.
- ❖ İleri yaşlarda bile etrafına bağımlı olur.
- ❖ Toplum içinde kendi başına iş yapma cesaretini bulamaz, çekingen, sakar olabilir.
- ❖ Çocuk anne babasından ayrı kalamaz, ileri yaşlarda bile sürekli anne babasının yanında olmak ister.

4.İlgisiz Ve Kayıtsız Aile Tutumu

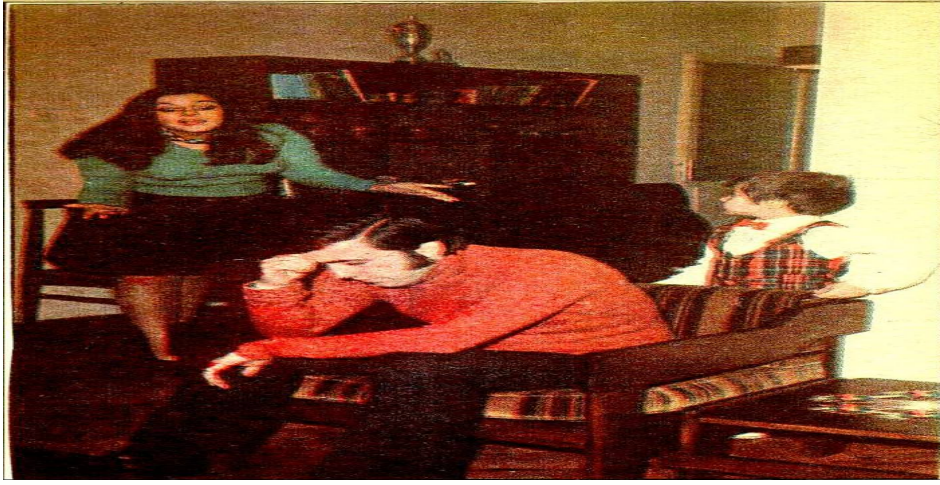
- ❖ Bu durum yoksul ve kalabalık ailelerde gözlenir. Çocuğa düşen sevgi ve ilgi payı azdır. Çocuğun eğitimi de yetersizdir.
- ❖ Çocuk kendi yolunu bulmaya çalışır.
- ❖ Çocuk pasif ve donuktur.
- ❖ Bu tutumda da disiplinsizlik söz konusudur; ancak disiplinsizliğin buradaki nedeni sorumsuzluk ve ilgisizliktir. Hazır olmadığı çağlarda bağımsızlığa zorlama vardır.
- ❖ Çocuğun sorumluluklarından kaçma vardır.
- ❖ Ana baba çocuğa örnek bir model olamaz.
- ❖ Çocuğun dünyasına girmek gibi bir kaygıları yoktur.

İlgisiz, Kayıtsız Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

- ❖ Anne babasının dikkatini çekmek için alışılmadık davranışlar sergiler.
- ❖ Aile çocuğa model olamadığı için çocuk kendine başka modeller seçer. Çocuk vaktinin tümünü arkadaşlarıyla geçirir.
- ❖ Erken yaşta çocuk zararlı alışkanlıklar edinmeye meyilli olur.

5. Tutarsız Aile Tutumu

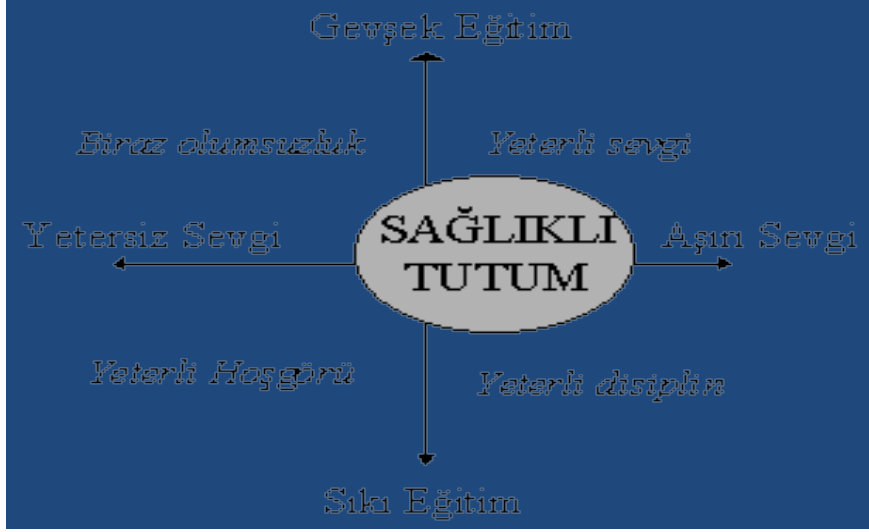
- ❖ Genellikle genç ebeveynlerde ve ilk çocuğun yetiştirilmesinde görülür.
- ❖ Eşlerin çocuk yetiştirmeye farklı bakmaları ve bunu çocuğa yansıtmaları temel sebeptir.
- ❖ Çocuğun yaptığı bir davranış bazen çok sert bir tepki alabilirken, bazen de çok olumlu karşılanabilmektedir.

Tutarsız Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

- ❖ Bir davranışının kimi zaman ödüllendirilmesi kimi zamanda cezalandırılması çocukta cezanın anlamı ve suçun niteliği hakkında kuşkular uyanmasına neden olur. Ne zaman, nerede, ne yapacağını bilemezler.
- ❖ Kendi görüş ve düşüncelerini aktaramazlar.
- ❖ Çocuk inatçı, asi ve hırçın olabileceği gibi içine kapalı ve pısrık olabilir.
- ❖ Zamanla çevrelerindeki insanlara güvenmeyen, her şeyden şüphelenen, kararsız bir kişilik yapısı geliştirebilirler.
- ❖ Çocukta dikkat eksikliği olabilir.
- ❖ Çocukta yalan söyleme gibi hastalıklar başlayabilir.
- ❖ Çocuk anne veya babadan birisine çok yaklaşırken diğerinden uzaklaşabilir.

6. Kabul Edici, Güven Verici ve Demokratik Aile Tutumu

- ❖ Çocuk tüm yönleriyle kabul edilir.
- ❖ Çocuğa yol gösterir ama alacağı kararlar konusunda serbest bırakır.
- ❖ Aile içinde kurallar ve sınırlar herkes için ve hep birlikte belirlenir ve bu sınırlar içinde çocuk özgürdür.
- ❖ Kuralların mantıklı açıklaması yapılır.
- ❖ Aileyi ilgilendiren kararlar birlikte alınır. Her konuda çocuğun düşünce ve fikirleri dinlenir.
- ❖ Anne-baba birbirlerine ve çocuklarına karşı olan duygularında net ve açıktır.

Demokratik Anne Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri

- ❖ Demokratik ve güven verici bir ortamda yetişen çocuk, kendine ve çevresine saygılı, sınırları bilen, yaratıcı, aktif, fikirlere saygı duyan, fikirlerini rahatlıkla söyleyebilen, kişilik ve davranışları açısından dengeli, sorumluluk duyguları gelişmiş, hoşgörülü ve mutludur.
- ❖ Anne babanın tutarlı ve kararlı tutumu çocuğun kendisine ve çevresindekilere güven duygusunu geliştirir.
- ❖ Karar vermeye ve kendi başına işler yapmaya alışan çocuk, ilerde rahatlıkla kendi adına kararlar alır.
- ❖ Kendi haklarını savunurken başkalarının haklarına da saygı duyar.